

- GREŠKOVÁ, A. 2001. Identifikácia rizikových oblastí a rizikových faktorov vzniku povodní v malých povodiach (Identification of risk areas and risk factors contributing to the origin of floods in small basins). – *Geografický Casopis*, 53. pp. 247–268.
- HRÁDEK, M.–ONDRÁĚEK, S. 1995. Investigation into the Causes of the Origin of the Flash Floods in the Czech Republic. – In: HRÁDEK, M. (ed.): *Natural Hazard in the Czech Republic*. *Studia Geographica* 98, Brno, pp. 112–139.
- MAJERĚÁKOVÁ, O.–ŠKODA, P. 1998. Prívalové povodne na severovýchodnom Slovensku. (Flash floods in the North-Eastern Slovakia). – *Vodohospodársky spravodajca*, 10, pp. 18–19.
- MUNZAR, J.–ONDRÁĚEK, S. 1995. Fyzickogeografické aspekty nebezpečných hydrometeorologických jevu v Ěské republice a jejich socioekonomické impakty. (Physical-geographic aspects of dangerous hydrometeorological phenomena in the Czech Republic and their socio-economic impacts). – In: TRIZNA M. (ed.): *Vybrané problémy sűesnej geografie a príbuzných disciplín*. PFUK v Bratislave, pp. 127–132.
- SVOBODA, A.–PEKÁROVÁ, P. 1998. Katastrofálna povodeň z júla 1998 v povodí Malej Svinky – simulácia jej priebehu. (The July 1998 disastrous flood in the basin of the Malá Svinka – simulation of its course). – *Vodohospodársky Casopis*, 46, 6, pp. 356–372.
- ŠAMAJ, F.–VALOVIĚ, Š.–BRÁZDIL, R. 1985. Denné úhrny zrážok s mimoriadnou výdatnosťou v ĚSSR v období 1901–1980. (Daily precipitation totals with extraordinary yield in the ĚSSR in the years 1901–1980). – *Zborník prác SHMÚ*, 24, Alfa, Bratislava, pp. 9–112.
- ŠIPIKALOVÁ, H.–ŠKODA, P. 1999. Séria prívalových povodní na Slovensku v júni a v júli 1999. (The series of flash floods in Slovakia in June and July 1999). – *Vodohospodársky spravodajca*, XLII, 9, pp. 8–9.
- VAISHAR, A.–HLAVINKOVÁ, P.–MÁĚKA, Z. 2000. Landscape, Settlement and Floods in the Hanušovice/Jindřichov Model Region (Northern Moravia). – *Moravian Geographical Reports*, Vol. 8, 2, pp. 30–44.
- VALTÝNI, J. 1998. Vplyv lesa na retenčnú kapacitu povodia. (Effect of forest on the retention capacity of basins). – *Povodne a protipovodňová ochrana*, Zb. prednášok z konferencie, Banská Bystrica (Dom techniky ZSVTS), pp. 262–265.

Angolból fordította: BASSA LÁSZLÓ

Az 50 éves Földrajztudományi Kutatóintézetet köszöntő ünnepi ülés az Akadémián

Az MTA Földrajztudományi Kutatóközpontja Földrajztudományi Kutatóintézete fennállásának félévszázados évfordulója alkalmából 2001. nov. 22-én ünnepi tudományos ülésre került sor az Akadémia Roosevelt téri székházának nagytermében. A geográfiát és rokottudományait képviselő, nagy számú hazai és külföldi meghívott vendég részvételével lebonyolított rendezvényt SCHWEITZER Ferenc intézeti igazgató nyitotta meg. Rövid beszédében áttekintést adott az Intézetben 50 év alatt született kiemelkedő kutatási eredményekről, egyben megemlékezve több kiváló, azóta már nyugdíjba vonult, ill. elhunyt kollégáról, akiknek kimagasló érdemei voltak az eredmények elérésében. Megnyitójának utolsó részében SCHWEITZER F. azokról a kihívásokról szólt, amelyekkel a geográfiának a 21. században szembe kell néznie, s amire a felkészülést késedelem nélkül el kell kezdeni.

A jubileumi ülést az Akadémia vezetése nevében GLATZ Ferenc, az MTA elnöke üdvözölte, aki – miután nagyra értékelte az Intézet eddigi teljesítményét – arra hívta fel a figyelmet, hogy a globalizáció korában, mint valamennyi tudományterületnek, a földrajznak is hozzá kell járulnia a sokasodó világproblémák megoldásához, ugyanakkor fokozottan részt kell vállalnia hazánk környezeti állapota megóvásának, országunk gazdasági–társadalmi fejlődésének tudományos megalapozásában.

Az Akadémia külső tagjai és a geográfiát külföldön művelő magyar tudósok nevében BOGNÁR András, a Zágrábi Egyetem Földrajzi Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára köszöntötte a jubileumi ülés hallgatóságát. Rövid méltató beszédében kiemelte annak a sokoldalú tudományos együttműködésnek a jelentőségét, amelyet a Földrajztudományi Kutatóintézet számos európai egyetemmel és kutatóintézettel folytat, s amelyek különösen eredményesek a negyedkor- és löszkutatás, valamint a Kárpát-medencét érintő klímaváltozások paleogeomorfológiai rekonstrukciója terén. Utóbbi kutatása során igen eredményes kooperáció folyik a Zágrábi Egyetem és az Intézet között. (A megnyitó és a fenti két üdvözlőbeszéd teljes szövege folyóiratunk 2002. évi 1–2. füzetének 11–18. oldalain olvasható.)

Az ünnepi ülés következő előadója MAROSI Sándor, az MTA rendes tagja, az Intézet egyik alapítója volt, aki „A Földrajztudományi Kutatóintézet fél évszázada” címmel tartott előadásában röviden értékelte az Intézet szervezeti fejlődésének főbb korszakait és az egyes időszakokhoz kapcsolódó eredményeket. Őt KERTÉSZ Ádám tudományos osztályvezető követte az előadói emelvényen, aki az Intézet nemzetközi együttműködésben folyó természetföldrajzi kutatásairól és azok főbb eredményeiről nyújtott átfogó képet a jelenlévőknek.

Az ünnepi rendezvény második része szakmai előadásokkal folytatódott. Elsőként ENYEDI György geográfus–akadémikus, az MTA alelnöke lépett az emelvényre, aki „A városok kulturális gazdasága” címmel tartott előadást. Az előadó ebben a gazdaság néhány indokolatlanul alábecsült ágazatának (pl. könyvkiadás, nyomdaipar, kulturális szolgáltatások) a városok életében játszott fontos szerepére hívta fel a figyelmet. (Az előadás alapján készült tanulmány folyóiratunk 2002. évi 1–2. füzetének 19–30. oldalain olvasható.)

A következő három előadás az utóbbi évek legjelentősebb intézeti kutatási eredményeiről részletesen is beszámoló, több helyen már teljes egészében, ill. részleteiben publikált anyagok kivonatát tartalmazta azzal a céllal, hogy érzékeltesse az intézetben folyó kutatómunka tartalmi sokszínűségét. Ily módon a hallgatóság DÖVÉNYI Zoltán intézeti igazgatóhelyettes és KOVÁCS Zoltán tudományos főmunkatárs közös előadásában előbb a budapesti városrégió gazdasági–társadalmi átalakulási folyamatairól kapott értékes ismereteket, majd Kocsis Károly tudományos osztályvezető a Kárpát-medence etnikai térképezésének módszertani problémáit taglalta, kiemelve a több éve folyó, hatalmas adatbázison alapuló kartográfiai feladat nemzetközi jelentőségét.

Utolsóként PÉCSI Márton akadémikus, az Intézet igazgatói tisztét közel 3 évtizeden át betöltő, nyugalmazott kutatóprofesszor tartott előadást a földrajztudomány kettős feladatáról „Geográfia: a tudomány és a gyakorlat szolgálatában” címmel. A nagyívű, fél évszázadot átfogó előadás a hazai geográfiai kutatások eredményeinek rendkívül széles területen való hasznosíthatóságát emelte ki, számos példát említve a geomorfológia, a hidrogeográfia, a paleogeográfia, a löszkutatás stb. területéről.

A szakmai körökben nagyra értékelt rendezvény PANTÓ György akadémikusnak, a Földtudományi Kutatóközpont főigazgatójának zárszavával ért véget. Az ünnepi ülés befejeződését követően a meghívott vendégek a rendezvény helyszínén az elmúlt 50 év kutatási eredményeit gazdag térképes és fotódokumentációs anyaggal illusztráló, széles tematikájú poszterkiállítást tekinthettek meg.

TINER TIBOR